

Klankbordgroep REG27 25 augustus 2025

Datum 25 augustus 2025 10:00-15:00 uur.

Aanwezig: Liander, Stedin, Enexis, Westland Infra, Coteq, TenneT, ElementNL, Energie-Nederland, Energy Traders Europe, GTS, NBNL, VEMW, VGN.

1 Agenda

ACM heet iedereen welkom bij de laatste klankbordgroep. **ACM** geeft een korte toelichting, over het besluit. Planning is dat het tot 15u is maar lijkt dat het korter gaat duren. Tussen 12u en 13u is er lunch.

De **ACM** licht de agenda toe en geeft optie tot aanvulling. **Enexis** zegt dat dit de laatste bijeenkomst is, en dat er vorige keer genoemd is dat er misschien voorafgaand aan de publicatie nog een informatiesessie komt. **ACM** antwoordt dat vandaag een combinatie is voor beide. We kunnen over 2 weken opnieuw bijeenkomen maar dan gaan we vandaag deels overdoen. Er is vandaag ruim voldoende tijd en mogelijkheid om alles te bespreken. De planning blijft gelijk: publicatie is op 22 september.

ENL vraagt of er nog duidelijkheid komt in de regulering over bijvoorbeeld de processen die getoetst worden. **ACM**: we gaan in het besluit niet alles vastleggen. De ruimte om processen uit te kiezen om te toetsen willen we behouden. De processen die we eerder hebben aangekondigd in een klankbordgroep, daar gaan we ons in de eerste instantie op richten, maar dit komt niet zo in het besluit. **ENL** vraagt of dat tegelijkertijd gepubliceerd kan worden. Het geeft comfort als dit duidelijk is, en dat is belangrijk als we de ontwerpmethode gaan bekijken. Dit kan ook aan de voorkant worden doorgestuurd. De **ACM** herhaalt dat flexibiliteit nodig is bij de uitvoering van de regulering. De vraag om duidelijkheid over welke processen getoetst worden is duidelijk en begrijpelijk.

2 Reacties na de vorige KBG

De **ACM** toont de slides met daarop de reacties samengevat, en benoemt dat niet alle reacties doorlopen worden. Als klankbordgroepleden een reactie willen op een ingebracht punt is daar wel ruimte voor. De **ACM** benoemt vervolgens enkele reacties.

In een van de reacties zegt **NBNL** zich zorgen te maken over de administratieve lasten. De **ACM** zegt deze zorg te begrijpen. Het is het gevolg van deze methode dat de **ACM** meer informatie nodig heeft van netbeheerders. Tegelijkertijd hoeft het onderaan de streep niet veel meer administratieve lasten op te leveren. Het wordt anders maar niet per se meer. Er zijn ook dingen die we niet meer gaan doen, zoals de benchmarkstudies. Daarnaast vraagt de **ACM** geen informatie die netbeheerders ook zelf niet zouden moeten willen weten. **VEMW**: benoemt dat we nu naar een andere methode van regulering gaan. Daarbij wil je weten: hoe pakt dat dan uit. De opbrengsten kunnen anders zijn. Het feit dat er extra informatie nodig is, dat is een gegeven en dat hoort erbij. **VEMW** is geen voorstander geweest van inputregulering maar het hoort erbij. Gaan ervan uit dat de **ACM** geen onnodige dingen gaat uitvragen.

ACM noemt de reactie van **VGN**, waarin gesteld wordt dat de **ACM** geen strategische keuzes van netbeheerders toetst. De **ACM** vraagt of zij daar een voorbeeld kan geven. **Element NL** geeft antwoord

omdat VGN nog niet aanwezig is. Volgens Element NL is de exit strategie een voorbeeld van zo'n strategische keuze. Wat gaat GTS doen met de afnemende gasvraag? Welke assets heb je echt nog nodig en welke niet. Er moet worden gezorgd dat dit wordt afgebouwd, en dat betekent wat voor de investeringen. Dat soort zaken vallen tussen wal en schip, maar ze zijn wel van belang voor de kosten die netgebruikers betalen. De **ACM** antwoordt deze zorg goed te begrijpen. De regulering gaat daar inderdaad niet direct over, al proberen we via transparantie het wel voor elkaar te krijgen dat er meer openheid komt. Er zit een spanningsveld, want de ACM wil ook niet op de stoel van de netbeheerder zitten. De ACM werkt momenteel aan een position paper dat over dit vraagstuk gaat.

ACM noemt de reactie van TenneT waarin ze stellen behoefte te hebben aan duidelijke kaders voor de beoordeling voor stabiliteit van inkomsten. We hebben hier aan gewerkt in de zomer. We geven later vandaag een update over het ontwerpbesluit en ook meer informatie hierover. **TenneT** zegt dat dan af te wachten. Ook meldt TenneT dat ze graag de laatste bullet op de slide wil verduidelijken. TenneT heeft daarmee bedoeld dat de ACM geen gedetailleerde eisen voor de presentatie hoeft te formuleren in het besluit. Volgens TenneT is het belangrijk dat de netbeheerder toelicht wat de zaken zijn voor de wijziging van de tarieven. Daarin moet ook ruimte zijn om zaken te betrekken die belangrijk op dat moment belangrijk zijn, dus het is niet nodig de eisen zo heel gedetailleerd te formuleren.

ACM: noemt dat Westland Infra zich zorgen maakt over het ontbreken van een overgangsmethodiek. Heeft alles te maken met de financieringsbehoefte. Dit komt later in de presentatie terug.

ACM: noemt dat GTS vindt dat er duidelijkheid moet komen in hoeverre de inkomsten vaststaan bij het tarievenbesluit. Volgens de ACM kan zij deze toezegging niet doen. We geven zoveel mogelijk duidelijkheid, maar we kunnen in het tarievenbesluit niet besluiten dat wij bepaalde kosten nooit meer onderzoeken. Die ruimte kunnen we niet innemen. In een andere reactie van GTS staat dat de vergelijking van kosten van netbeheerders alleen zinvol is als structureel vergelijkbare netbeheerders worden vergeleken. De ACM vraagt wat voor GTS een vergelijkbare netbeheerder is. **GTS** stelt dat het niet handig is om GTS met een regionaal netbeheerder te vergelijken. Internationaal moet je als nog goed kijken wie een TSO is die vergelijkbare activiteiten hebben. Mocht ACM zo iets willen doen is het ook belangrijk: waarmee gaan zij GTS vergelijken? **ACM** antwoordt dat de internationale benchmark een bron kan zijn van signalen die wij vervolgens nader gaan onderzoeken. Dan kijken we ook of GTS op die kostenpost voldoende vergelijkbaar is. Volgens de ACM ligt het niet per se aan de netbeheerder maar aan de situatie en de kosten waarom het gaat. Misschien is GTS op sommige kostenposten of prestaties wel vergelijkbaar zijn met een regionale netbeheerders. We gaan hoe dan ook niet direct tot conclusies over. **ACM** benoemt de reactie van GTS waarin ze aangeeft dat de rolverdeling tussen netbeheerder en de ACM bij het opstellen van een verbeterplan problematisch is. Wil GTS dat toelichten? **GTS** antwoordt dat het gaat om de manier waarop die bij de vorige klankbordgroep in de sheets was verwoord. Volgens GTS moet de toezichthouder aangeven wat inefficiënt is, en niet de netbeheerder. De **ACM** kan dat volgen. De toezichthouder zegt inderdaad waar inefficiëntie zit. Als de netbeheerder het er echt mee oneens is, gaan we daarover in gesprek. Pas als er een geconstateerde inefficiëntie is, komt er een verbeterplan.

3 Beslissingen op openstaande punten

De ACM noemt dat zij vorige keer heeft aangekondigd in te zullen gaan op nog drie openstaande punten. Dit zijn het direct vergoeden van bouwrente, het WACC-stelsel en eventuele overgangsmaatregelen voor netbeheerders.

3.1 Direct vergoeden van bouwrente

ACM vertelt over het direct vergoeden van bouwrente dat TenneT op dit moment een directe vergoeding van de bouwrente ontvangt van grote investeringen. TenneT heeft aangegeven dat het noodzakelijk is om

dat te behouden en regionale netbeheerders hebben aangegeven dit ook nodig te hebben. Hier hebben wij vrij uitgebreid naar gekeken. Het heeft een effect op de financieringsbehoefte en stijgende tarieven, en naar beide hebben we gekeken. De conclusie is dat de ACM de bouwrente niet direct gaat vergoeden. De belangrijkste overweging is dat dit zich slecht verhoudt tot het principe van kostenreflectiviteit. Bouwrente zijn geen kosten maar uitgaven. Pas op het moment dat de investering is geactiveerd en in gebruik is genomen, worden dit kosten, via de afschrijvingen. Dit is standaard, ook volgens de IFRS. Daarnaast hebben we gekeken of we toch anders moeten beslissen, omdat netbeheerders anders echt niet in staat zijn zich te financieren. De ACM concludeert dat netbeheerders zich wel kunnen financieren ook als ze de bouwrente niet direct vergoed krijgen. Voor TenneT is dit een heel grote wijziging, want zij krijgt dit nu wel, en straks niet meer. Voor de tarieven is het positief. Deze beslissing heeft een dalend effect op de tarieven. **TenneT** meldt dat zij niet blij is met dit besluit en dat het veel impact heeft op de financiering. Bouwrente krijgen we niet voor alle investeringen, alleen investeringen waar de projectprocedure op van toepassing is. Wij kunnen niet helemaal volgen wat de ACM hier schrijft over juridische beperkingen. De bouwrente is als kanbepaling opgenomen in de Energiewet. De ACM moet overwegen of zij dit toepassen of niet. Dat heeft de ACM gedaan, maar het feit dat deze kanbepaling in de wet staat maakt het juridisch wel mogelijk. TenneT benoemt verder dat in Duitsland er ook sprake is van een directe vergoeding van bouwrente. TenneT zegt wel de afweging in het kader van de tarieven te begrijpen, waarbij zij toevoegt dat deze kosten uiteindelijk wel in tarieven komen. Alleen niet direct, maar later. **NBNL** onderschrijft wat TenneT zegt. Ook de motivering van in Duitsland. Zij kondigt vast aan dat NBNL hier met een zienswijze verder op zal reageren. Daarbij stelt NBNL dat het vergoeden van bouwrente een aanmoediging is om proactief te investeren. **ACM** vraagt of proactief investeren zonder directe vergoeding van bouwrente niet goed mogelijk is. **NBNL** antwoordt dat het wel impact heeft, al weet zij nu de omvang daarvan niet. **ACM** noemt dat deze afweging is gemaakt onder het idee dat het nog geen kosten zijn en de investering nog niet kan worden benut door netgebruikers. **NBNL** snapt dat, maar stelt daar tegenover dat het wel hoge kosten zijn. **ACM** voegt toe dat zij vanuit het oogpunt van financierbaarheid de kosten vergoedt via cost plus. Maar uitgaven vergoeden om de financierbaarheid te waarborgen, dat is niet de bedoeling van de regulering. **Enexis** noemt dat het niet alleen gaat om financierbaarheid. Soms zijn onze investeringen al klaar. En dan moeten we met ingebruikname wachten op TenneT. Dat is het gevolg van proactief investeren. Bij de bouwfase maar ook bij afronding van de bouwfase kunnen wij investeren. **VEMW** stelt dat het goed is om het perspectief van de netgebruiker mee te wegen. Als je bouwrente gaat betalen als er geen handelingsperspectief is, dan heb je geen perspectief om te gaan verduurzamen.

3.2 WACC-stelsel (inflatievergoeding)

De ACM kondigt aan dat zij besloten heeft het WACC-stelsel voor elektriciteitsnetbeheerders te wijzigen naar nominaal. Dit betekent dat de inflatievergoeding direct wordt verwerkt in de tarieven. We hebben dit uitgebreid overwogen, en zijn tot de conclusie gekomen dat door ook voor elektriciteitsnetbeheerders een nominaal stelsel te hanteren de inflatievergoeding voor alle netbeheerders op dezelfde wijze gaat. Het principe van kostenreflectiviteit verzet zich hier niet tegen, want de inflatievergoeding gaat altijd over kosten. Deze kunnen direct worden vergoed volgens de regulering. Het kwantitatieve effect van de maatregel is kleiner dan de het effect van de bouwrente. **Element NL** vraagt of dit tegen elkaar afgewogen is. **De ACM** stelt dat deze beslissingen wel samenhangen, maar desondanks wel los van elkaar zijn genomen. De ACM noemt hierbij dat het gek is als we in de wijze waarom we deze kosten vergoeden differentiëren tussen netbeheerders. Daarnaast is het een beslissing in dezelfde lijn als het vorige methodebesluit: waarbij de financieringsbehoefte van netbeheerders een rol speelt en de betaalbaarheid van de tarieven. **VGN** vraagt hoe het gaat met kostenverdeling over de tijd. **De ACM** laat weten hier al eerder een besluit over te hebben genomen en daarbij aan te sluiten.

NBNL voegt daaraan toe dat er inderdaad praktische redenen zijn voor consistentie. Tijdens de consultatiefase bleek echter ook dat er gezien de energietransitie brede steun is voor meer financiële

ruimte voor netbeheerders waar dat mogelijk is. NBNL zegt daarom blij te zijn met jullie keuze, omdat dit wel grote bijdrage levert aan sterken van financieringspositie van netbeheerders. Ook toekomstgericht.

TenneT geeft ook aan blij te zijn met de keuze van de ACM. We zien het wel een beetje in samenhang met de vorige punt. Voor ons dempt het de pijn iets. Kwantitatief is de impact van t-0 veel groter dan dit. Desondanks verlicht het natuurlijk wel een deel van de pijn. Qua argumentatie vanuit kosteneffectiviteit waar de ACM op inzet, maakt dit het wel consistent. Als je geen kosten naar voren wilt halen dan hoef je ze ook niet naar achteren te brengen. Dit stelsel verzet zich wat dat betreft niet tegen de kostenreflectiviteit.

3.3 Overgangsmaatregelen en compensatie

De ACM licht toe dat een aantal netbeheerders heeft verzocht om overgangsmaatregelen of een overgangsperiode te hanteren. Achtergrond daarbij is dat alle netbeheerders in de nieuwe regulering alle efficiënte kosten vergoed krijgen op individueel niveau. Dit betekent dat regionale netbeheerders die goed uit de maatstaf kwamen, geen kosten boven de efficiënte kosten vergoed krijgen, terwijl ze dat de vorige periode wel kregen. Dat heeft een behoorlijke impact. De voorgestelde maatregelen zouden wel betekenen dat we dan meer dan de efficiënte kosten gaan vergoeden. Dat verhoudt niet goed met de methode waarvoor wij hebben gekozen. We hebben hier goed over nagedacht, maar dit is een heldere lijn wat ons betreft.

Vervolgens licht **de ACM** toe dat ze ook verzoeken voor het compenseren van nadelen heeft gekregen. Een aantal netbeheerders heeft laten weten dat zij kosten vergoed zouden krijgen met voortzetting van de maatstaf regulering, die ze nu niet ontvangen omdat we naar een andere methode gaan. We hebben geconcludeerd dat dergelijke compensaties onhoudbaar zijn in deze methode. Als er in voorgaande periodes onvoldoende vergoeding is geweest, dan hoort zo'n bezwaar thuis in die periode. Wij gaan daarom ook niet over tot compenseren van nadelen.

Stedin geeft aan dat het punt dat alle regionale netbeheerders ver onder hun werkelijke kosten vergoed krijgen, hier nog niet benoemd is. Dat zou worden rechtgetrokken met aanpassing van de PV. Bij die onderdekking van de kosten zit ook veel pijn. Wordt dat ook meegenomen? **De ACM** reageert hierop dat dit ook een bezwaar bij de huidige reguleringsmethodiek is. Als we over gaan naar de nieuwe methode, kunnen we daar in die methode geen rekening mee houden. **Stedin** reageert dat ze daarom ook tegen de huidige methode in beroep zijn gegaan. De rechter heeft toen gezegd dat 2021 gebruikt moest worden als basis voor de schatting, maar overduidelijk heeft dat niet goed uitgepakt. Dus weet dat je nu meer dan 1 miljard niet dekt. **De ACM** reageert dat dit met de afronding van het beroep is afgedaan. Verder is het dus in onze optiek een discussie over de huidige periode en niet de toekomstige.

Westland laat weten af te wachten hoe het op papier komt te staan en nog schriftelijk te reageren als er een ontwerp besluit ligt.

4 WACC

De ACM geeft aan dat de technisch expert vandaag niet aanwezig is, waardoor het kan zijn dat niet alle vragen direct beantwoord kunnen worden. Voor sommige vragen zullen we naar de besluitteksten waarin alles in detail beschreven wordt verwijzen en op sommige vragen zullen we later terug moeten komen. **De ACM** licht toe dat ze geen individuele reacties uit de slides uitlicht. Op een aantal reacties komen we op latere slides terug. Dat is omdat het niet in de tekst van het ontwerp methodebesluit staat. De rest van de reacties zijn daarin verwerkt.

Element NL refereert naar haar reactie in de eerste bullet op slide 16, waarin wordt voorgesteld om een afslag op de WACC te doen gezien de geringe investeringen. TenneT op zee krijgt een afslag omdat deze boven de bandbreedte ligt. We zien dat GTS onder de bandbreedte ligt en dus volgens ons ook een afslag moet krijgen. Daar zien we in de resterende slides niet over terug. **De ACM** reageert dat ze daar in de besluittekst uitgebreid op in gaat, maar hier nu de volledige beredenering niet kan geven¹. Het heeft te maken met het risico van onzekerheid over het verloop van onder andere de volumes. We kunnen hier ook alvast per mail op reageren. De uitleg die hierbij in de vorige klankbordgroep is gegeven is namelijk onveranderd. **Element NL** verzoekt de ACM dit inderdaad eerder dan via de besluitteksten te delen, zodat ze daar nog op kunnen reageren.

TenneT vraagt of er, gezien de overgang naar het nominale stelsel, nog wel iets over de inflatie in het methodebesluit komt. Stellen jullie nog wel een inflatie vast? **De ACM** laat weten dat ze nog wel iets over de inflatie in het methodebesluit op te nemen, omdat deze voor andere onderdelen relevant kan zijn. Daarvoor baseren we ons op de gemiddelde historische inflatie en het CPB. Ook uit gesprekken met het CPB geconcludeerd dat dit beste schatter voor de inflatie is. **TenneT** geeft aan de beschrijving op de slide te interpreteren alsof de ACM wel in het punt van TenneT mee was gegaan. Maar nu begrijp ik dat jullie toch het historische gemiddelde meenemen. **De ACM** laat weten dit te hebben overwogen, maar dat inclusief historische waarden toch voor een betere schatter zorgt.

Enexis vraagt of de reactie op de vraag van Element NL met alle partijen gedeeld kan worden. **De ACM** bevestigt dit.

Vervolgens laat **de ACM** de slide met parameters voor de WACC zien. Ze informeert dat de equity beta voor TenneT net op zee op deze slide ontbreekt. Deze wordt 0,82 met de opslag vanwege de energietransitie. Vervolgens licht **de ACM** toe dat ze tijdens de klankbordgroep op 26 mei een aantal keuzes heeft gepresenteerd waar aan vastgehouden wordt. We calculeren de rente na en deze wordt jaarlijks herschat zoals we doen met alle kosten. Voor de energietransitie rekenen we alleen een toeslag voor het net op zee. NBNL was van mening dat er in de analyse gekeken moest worden naar de EBITDA, maar die zegt niks over financieringscapaciteit. Brattle heeft ons geadviseerd om daar niet naar te kijken. Wij volgden hier de analyse van Brattle. **De ACM** benoemt vervolgens dat ze op 26 mei heeft toegelicht dat ze geen aanleiding zien voor de aanpassing van de WACC voor GTS. In de nieuwe methode gaat het risico iets omlaag, maar volgens de analyse van Brattle is dat geen reden om de beta te verlagen. De verlaging van het risico is dusdanig weinig dat het nog in de foutmarge van de vergelijkingsgroep valt. Dan loop je een te groot risico dat je de beta te ver naar beneden bijstelt, wat een te lage WACC als gevolg heeft. Als laatste punt bij de parameters benoemt **de ACM** een wijziging ten opzichte van 26 mei, namelijk dat de vennootschapsbelasting ook jaarlijks herschat en nagecalculeerd gaat worden.

Stedin vraagt waarom de MRP op 5,2 wordt gehouden. **De ACM** reageert hierop dat Brattle hier in haar rapport uitgebreid op in gaat. Wij volgen Brattle daarin en leggen dat ook in de besluittekst uit. **Stedin** vraagt of de reacties van partijen hierbij wel aan Brattle voorgelegd zijn. **De ACM** bevestigt dit.

De ACM presenteert de slide over het trapjesmodel en licht toe dat het huidige trapjesmodel waarbij elke laag even zwaar weegt niet representatief is door het stijgende aantal investeringen in de laatste jaren. NBNL heeft ons gevraagd of we dit daarom aan willen passen en heeft hier een voorstel toe gedaan. Wij vinden dat voorstel redelijk en gaan het trapjesmodel aanpassen op basis van de GAW ontwikkeling. Dit geeft geen structureel hogere of lagere vergoeding, maar wel een die beter past bij het verloop van het vreemd vermogen. Dit doen we alleen bij elektriciteit en niet bij gas, omdat daar dit investeringspatroon niet plaatsvindt. **NBNL** reageert dat ze het heel fijn vindt dat de ACM hierop overstapt. Ze vraagt of de

---

¹ Niet gezegd ter vergadering, maar de ACM heeft hier foutief gezegd dat zij hier op in gaat in het besluit. Dat is niet zo.

ACM voornemens is om afstemming met de netbeheerders over de schatting van de GAW plaats te laten vinden. **De ACM** laat weten dat ze deze afstemming gaat zoeken.

De ACM gaat vervolgens in op de vermelding van Westland tijdens de klankbordgroep op 26 mei dat zij niet kan lenen tegen de KVV single-A rating. Eerder konden zij dit met de maatstaf compenseren, maar met de nieuwe methode niet meer. We hebben de leningen van alle netbeheerders geanalyseerd en daarbij gekeken naar de verschillende soorten leningen, verschillende looptijden geselecteerd tussen 8 en 12 jaar voor aansluiting trapjesmodel en hebben gekeken hoe ver dat uit elkaar loopt. Daarbij hebben we gezien dat het niet exact is wat netbeheerders hebben betaald, maar dat is inherent aan het normatieve karakter van de WACC. We hebben niet dusdanig afwijkingen gezien om te kunnen concluderen dat de schatter niet representatief is. Ook geen indicaties dat er netbeheerder is die niet kan lenen tegen single-A rating. **Westland** reageert dat dit een beetje een rare vergelijking is. Wij gaven aan dat we in de toekomst niet tegen single-A rating kunnen financieren, maar hier wordt de historie teruggerekend. **De ACM** geeft aan dat het heel moeilijk is om iets over de toekomst te zeggen. Wat wij hebben gezien is dat we dat voor alle vier elementen waar we naar gekeken hebben gold dat dit lenen tegen single-A rating niet in de weg zat en we zien ook geen aanleiding om te denken dat dat in de toekomst niet zou kunnen. **Westland** geeft aan dat zij niet naar de sector kijken, maar naar hun eigen positie. Wij zijn gefinancierd onder bepaalde inkomstenstromen. Die inkomstenstroom gaat in de nieuwe methode omlaag. Dat is negatief voor de financieringsvoorwaarden. Westland zal hier ook schriftelijk op reageren.

5 Statusupdate

De ACM geeft een statusupdate over een aantal punten die een plaats krijgen in het methodebesluit. Het eerste punt is gerelateerd aan kosten schatten en vergoeden. Daarvoor is een traject gestart om de regulatorische accountingregels en de afspraken reguleringsdata aan te passen en te updaten. Dit loopt en hier komt binnenkort een nieuwe planning voor.

Daarnaast is **de ACM** bezig met de afschrijvingstermijnen voor het meetdomein. We hebben eerder al een onderzoek uitgevoerd op basis waarvan we afschrijvingstermijnen bijgesteld hebben naar 11 en 12 jaar. Voor de huidige generatie meters houden we in de nieuwe reguleringsperiode vast aan deze termijnen. Vanaf 2027 komt er echter ook een nieuwe generatie meters, waarover via een bericht van NBNL gecommuniceerd is dat de afschrijvingstermijnen daarvan langer zijn. Volgens het bericht 30 jaar voor de meetmodule en 15 jaar voor de communicatiemodule. We hebben van netbeheerders begrepen dat deze termijnen nog onzeker zijn en hoog zijn ingeschat. Dat kunnen we goed volgen op basis van de huidige generatie waarvan de termijn later naar beneden bijgesteld moest worden. We hebben de verwachte afschrijvingstermijnen voor deze nieuwe generatie daarom met 20% verlaagd ten opzichte van het bericht van NBNL. De termijnen komen dan uit op 24 jaar en 12 jaar.

Het laatste punt dat **de ACM** toelicht is gerelateerd aan de waarborgen tot efficiëntie. Tijdens de klankbordgroepen hebben we gemerkt dat er behoefte is aan meer duiding over de beoordeling van efficiëntie. In vorige methodes lag de focus op een kwantitatieve beoordeling van efficiëntie. Nu kijken we ook wat meer naar een kwalitatieve analyse. In ontwerp besluit gaan we een niet limitatieve lijst opnemen met wat wij van efficiënte systeembeheerders verwachten. **TenneT** vraagt of er een reden is om die lijst nog niet te delen met de klankbordgroep. **De ACM** reageert dat de lijst nog niet zo definitief is dat we die hier al willen presenteren. Daarnaast is het te kort dag om eventuele reacties nog in de teksten voor het ontwerpbesluit te verwerken. We hebben wel een extra slide opgenomen ten opzichte van het slidedeck dat jullie ontvangen hebben, om inzicht te geven aan wat voor dingen we denken. **VEMW** geeft aan de overwegingen te begrijpen, maar dit is de achilleshiel van de inputregulering. Daar hadden we graag eerder over gesproken. Maar ook wel begrip dat je wat nieuws gaat doen en dat dat meer tijd kost dan je ingeschat had. **De ACM** heeft begrip voor deze opmerking. Zeker voor dit onderdeel nodigt de ACM heel expliciet uit om te reageren op het ontwerpbesluit.

GTS vraagt wat de ACM bedoelt met het woord 'omstandigheden' op de slides. **De ACM** geeft aan dat dit om voorwaarden gaat. Het lastige aan een lijst met omstandigheden is dat de beoordeling van een situatie context afhankelijk is. Wanneer de ACM een uitgebreide lijst geeft van wat de ACM van netbeheerders verwacht, is daar een risico aan verbonden. Een voorbeeld van waar wij mee hebben gezeten is *best practices*. Het is vaak logisch om je daaraan te houden, maar er kan ook reden zijn om daarvan af te wijken. Opnemen van een criteria dat je je altijd moet houden aan *best practices* is daarom niet gewenst. De lijst met omstandigheden betekent eigenlijk welke voorwaarden de ACM in overweging neemt om te concluderen of iets inefficiënt is. Het is geen limitatieve lijst. Het is ook niet zo dat afwijken van een criterium altijd bewijst dat er inefficiënte kosten zijn.

GTS vraagt vervolgens wat de ACM bedoelde met de beweging van kwantitatieve beoordelingen naar kwantitatieve beoordelingen. Waar zit dat in? **De ACM** reageert dat dit vooral in het doel van de nieuwe methode zit om handelingsperspectief te bieden. Dat wordt allemaal wat minder gericht op puur cijfers. **GTS** vraagt wat de escalatie dan is die daaruit volgt. Als je iets kwalitatiefs vaststelt maak je het lastig iets meetbaar te maken of concreet genoeg voor kostenverbetering. **De ACM** geeft aan dat dit soms inderdaad lastig kan zijn. Een voorbeeld zijn IT-kosten. Je kunt daar keuzes maken die achteraf heel inefficiënt blijken. Een netbeheerder die al heel lang met een oud IT systeem werkt, maakt kosten voor pleisters plakken en plukt niet alle voordelen van technologische ontwikkelingen. Dat is een kwalitatieve bevinding. Als er verbeterplan komt, staat daar bijvoorbeeld in dat er binnen x jaar een overstap naar een nieuw systeem gemaakt wordt. Dan kunnen wij kijken of we dat plan goed vinden en of het snel genoeg gaat. Daar kun je dan denken aan een situatie waarin de ACM zegt; we gaan de invoering van het nieuwe IT systeem monitoren en alle kosten die volgen uit het te laat uitvoeren van stappen uit het verbeterplan, doordat er dan langere tijd nog pleisters geplakt moeten worden, bestempelen we als inefficiënt.

Over de afschrijvingstermijnen voor het meetdomein merkt **Stedin** op dat er op 1 januari 2027 niet ineens alleen nog maar nieuwe meters geïnstalleerd worden. **De ACM** reageert dat de afschrijvingstermijn voor de huidige generatie meters nog blijft doorlopen. Als je die meters nog ophangt dan blijven de bijbehorende termijnen gelden.

De ACM geeft aan dat evident efficiënt geldt als de ACM erachter komt dat een netbeheerder kosten maakt voor iets waarvan het vooraf al duidelijk was dat die onnodig zouden zijn. Voorbeeld is een netbeheerder die €1 miljoen kosten maakt voor licenties die niet gebruikt zijn en ook nooit gebruikt gaan worden. Dan is dat evident dat die kosten onnodig zijn. **TenneT** geeft aan dat ze zich afvraagt of dit voorbeeld helpt. Wel goed om te zien dat we terug zijn naar de term evident inefficiënte kosten in plaats van onnodige kosten. Als het op het moment dat je de licenties afsloot de verwachting was dat je deze ging gebruiken, blijkt het achteraf misschien onnodig, maar niet evident inefficiënt. Maar zo'n lijst als op de extra sheet kan hopelijk helpen. We zijn het er denk ik allemaal over eens dat we dit liever eerder in een klankbordgroep hadden besproken. Jammer dat dit er zo laat pas is gekomen. Hetzelfde geldt voor het project om de RAR aan te passen. Dit is een goed idee, maar naar ons idee moet dit een package deal met het methodebesluit zijn. Als er dingen in de RAR komen die groot effect hebben op de vergoeding van de kosten, dan zou je die met het juridisch vooroverleg en consultatiefase bij het methodebesluit moete betrekken. **De ACM** reageert dat zij dit ook liever eerder besproken had, maar dat het nou eenmaal zo is gelopen. We nemen dit mee voor de evaluatie. Het is overigens wel het idee dat de RAR er is met het definitieve methodebesluit. De weg daar naartoe is niet helemaal een package deal maar de uitkomst dus wel.

Element NL geeft aan dat ze als ze de lijst met criteria eerder had gehad, ze meer tijd had gehad voor een reactie op het ontwerp besluit. Het voelt vreemd dat jullie deze lijst nog niet durven te delen. Waar zit dan nog de reden dat je wel alvast vroeg opmerkingen bij de lijst wilt? **De ACM** reageert dat ze een balans moet vinden tussen snel iets delen, wat misschien nog niet helemaal doordacht is en later pas iets delen, wat de reactietijd inperkt. We hebben jullie reactie gehoord en wij kunnen enkel toelichten hoe het er nu voor staat.

NBNL noemt dat ze in de gesprekken over evidente inefficiënties veel woorden als handelingsperspectief, verbeterplan en escalatie hoort. Hoe verhoudt de escalatieladder zich tot deze term? **De ACM** antwoordt dat het in de basis zo opgeschreven is als logische uitkomst van een escalatie en verbeterplan. Als je je niet aan dat plan houdt dan is zijn de kosten die in afwijking worden gemaakt van het plan in ieder geval evident inefficiënt. Het kan ook dat je tijdens het doorlopen van het onderzoek en interventietraject er al achter komt dat iets evident inefficiënt is. Er is dan mogelijk geen verbeterplan passend voordat het in de tarieven verwerkt wordt. In het voorbeeld over de licenties, als je die licentie op ieder moment kan opzeggen. Een verbeterplan is dan niet nodig, want het is duidelijk hoe deze inefficiënties kunnen en moeten worden opgelost. Dan volgt de conclusie eerder dat het evident inefficiënt is en geen verbeterplan nodig is. **NBNL** adviseert de ACM om in dat soort gevallen in ieder geval met de netbeheerder in gesprek te gaan alvorens over te gaan tot verwerking van de inefficiëntie. **De ACM** bevestigt dat ze dat altijd zal doen. Anders is dit in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Liander laat weten het goed te vinden dat die lijst er komt. Dat deze niet limitatief is snapt ze ook, doordat je in het proces flexibel wil zijn. Ze vraagt of de ACM in het besluit wel iets opneemt over het proces dat je doorloopt om criteria toe te voegen of weg te halen. **De ACM** laat weten dat dat niet de intentie is. ACM: Het is ook niet de bedoeling om die lijst per definitie uit te breiden tijdens de periode. We hebben gezocht naar een aantal algemene criteria. Er kunnen nog heel veel context specifieke onderdelen zijn die we meewegen. Het algemene criterium blijft dat de netbeheerder efficiënt moet zijn. De lijst die we hebben opgesteld is een concretisering daarvan. **Liander** vraagt of het niet limitatieve karakter dus de concretisering van de criteria betreft? **De ACM** reageert dat dat niet per definitie het geval is. Het gaat ook om de inhoud van de lijst zelf, doordat de context bepalend is voor de invulling van de norm. Efficiënt zijn is niet altijd met deze algemene criteria in te vullen. De lijst ziet ook op specifieke processen. Voor andere processen kan dat weer anders vertaald worden.

Coteq vraagt of ze goed begrijpt dat er een soort checklist komt met criteria waarop getoetst wordt. Hebben jullie met NBA afstemming gehad over of die criteria ook terugkomen in hun audit of reguleringsdata? **De ACM** reageert dat er geen afstemming met de NBA is geweest. We hebben wel gekeken naar algemene beoordelingskaders van bijvoorbeeld de algemene rekenkamer. Als stakeholders zien dat bepaalde criteria al ondervangen zijn in een beoordeling van de accountant, is dat goed om dat aan te geven. Dat wil niet zeggen dat de ACM er dan helemaal niet meer naar gaat kijken, maar het is goed om te weten.

De ACM presenteert de extra toegevoegde slide over de beoordelingscriteria. Ze licht toe dat ze een aantal criteria heeft opgesteld over wat wij verwachten van een efficiënte netbeheerder op het gebied van inkopen en aanbesteden. Aan de hand daarvan hebben we deze criteria opgesteld met het idee: als dit ontbreekt, dan wordt de kans op inefficiënte kosten wel groter. Onze hoop is dat deze lijst criteria niet heel controversieel is. Dit geeft hopelijk wat richting aan wat voor soort processen en onderdelen wij belangrijk vinden.

Element NL reageert dat deze lijst hen wel triggert. Ik denk dat GTS deze punten perfect op orde heeft. Alleen wij vragen ons af of ze misschien niet minder dingen aan moeten besteden. Dus meer de strategische keuze erachter. Dit zien we niet terug in de lijst. **De ACM** benadrukt dat het methodebesluit moet worden gezien in het bredere spectrum van toezicht. We toetsen ook investeringsplannen waar we wel dieper in gaan op strategische keuzes dan eerdere jaren en dit gaan we ook intensiveren. Het voorbeeld dat je zojuist noemt zal in de toetsing van het investeringsplan terugkomen. **Element NL** geeft aan dat dat niet voor alles het geval is. Opex maatregelen, zoals onderhoudskosten, zie je niet in de investeringsplannen. Wij vinden dat je daar wel iets van moet vinden. **De ACM** reageert dat dat inderdaad wel onder het methodebesluit valt. We hebben zelf waarborgen geïntroduceerd om signalen op te werken die we kunnen onderzoeken. Maar signalen van buitenaf kunnen ook als startpunt dienen. Dat kan een signaal zijn over opex op onderhoud, maar dat kan ook uit onze monitoring komen. Idee van het onderzoek en interventie-raamwerk, is dat het flexibel genoeg moet zijn om met allerlei signalen over mogelijke inefficiënties om te kunnen gaan. De lijst is daarom niet limitatief.

VEMW haakt aan op deze discussie, door op te merken dat een meer complete lijst nog steeds onzekerheden met zich meebrengt. Je gaat nog steeds iets nieuws doen. Als ik hier parallel trek naar zakelijke energiegebruikers die een onderzoek plicht hebben om te laten zien hoe ze tot doelmatiger energieverbruik kunnen worden, zie je dat er veel informatie bij RVO binnen komt, waarvan ze aan het begin van het traject dat ook niet wist hoe ze dat moesten beoordelen. Het is een iteratief proces. Daarbij heb ik twee vragen: 1. Is het systeem flexibel genoeg dat je niet pas aan het einde van de reguleringsperiode, maar al jaar op jaar lering kunt trekken. 2. Er is een dilemma: je wil zoveel mogelijk helderheid hebben over die criteria, maar anderzijds zul je lerende effecten hebben en die in willen kunnen passen. Hoe vind je daar de balans in? **De ACM** benoemt dat dit goede vragen zijn. Is dit een pleidooi om gedurende de reguleringsperiode al aan te geven wat de nieuwe criteria zijn en waarom? En pleit dat er dan voor de lijst aan het begin zo algemeen mogelijk te houden? **VEMW** geeft aan dat je sowieso moet onderbouwen waar je iets aan gaat scherpen. Een algemene lijst verhoudt zich niet goed met het nemen van een besluit met duidelijkheid over de toekomstige effecten. **De ACM** reageert dat dit inderdaad het dilemma is. Daar krijgen we graag ook input op in de zienswijzen.

VEMW vraagt of de ACM ook op gaat schrijven dat het een iteratief proces gaat zijn, inclusief een beschrijving van het proces voor onder andere de verwerking van de leerpunten. Dat je de *lessons learned* die een bijdrage kunnen zijn op toetsen van de efficiëntie voor de komende jaren, op die en die manier gaat inrichten. Dan heb je niet alleen de criteria staan, maar geef je ook context bij hoe dit gaat uitwerken. **De ACM** laat weten dat het niet het idee is dat we alle netbeheerders voorafgaand of tijdens de periode expliciet op deze criteria gaan toetsen. Onderzoek is veelal signaal gebaseerd.

Enexis vraagt of deze lijst in het ontwerp besluit komt en zo ja, op welke onderdelen er dan een vergelijkbaar stuk met criteria komt. Dan kunnen we die afdelingen in de organisatie al voorbereiden op interne bevragingen. Ik voorzie voor netbeheerders veel meer huiswerk intern om tot een goede zienswijze te komen. Idealiter wil je beoordelingscriteria intern aan alle betreffende afdelingen voorleggen met de vraag of we dit kunnen beantwoorden als deze vragen gaan komen van de ACM. **De ACM** geeft aan per waarborg kort aan te kunnen geven of er sprake is van formats. Dus dat we van monitoring, toetsen op processen en onderzoek en interventie aangeven of er formats komen. **Enexis** vraagt of dit zo snel mogelijk gedeeld kan worden. **De ACM** gaat hiermee aan de slag. Daarbij benadrukt ze dat het hoe dan ook niet uitputtend zal zijn, omdat een groot deel van de onderzoeken dus signaal gedreven zal zijn.

6 Kostenverdeling over tijd

De ACM deelt een korte terugblik op het voorgenomen besluit over kostenverdeling over tijd zoals beschreven op de slide. **Stedin** benoemt dat progressief afschrijven accounting technisch gezien ook onmogelijk is. Als jullie ooit gaan bedenken om dat toch te doen, dat is het lastig uitlegbaar waar verschillen met accounting van komen.

De ACM komt terug op een vraag die in het onderdeel over de WACC en deelt haar onderbouwing bij de opslag voor de energietransitie. Van Element NL kregen we een vraag over GTS. Wat daar toen werd gezegd is dat de afwijking vrij klein is, dus het zou best kunnen dat er sprake van overcompensatie is, maar dan is dat vrij klein. Verder is er ook een dalende GAW, waardoor de relatieve operationele kosten naar verwachting iets stijgen. Met zo'n kleine overschatting en eventueel meer kostenvolatiliteit bij operationele kosten kun je dat volgens Brattle tegen elkaar wegstrepen. Uiteindelijk zijn de maatschappelijke kosten bij een kleine overschatting kleiner dan bij een onderschatting van de WACC. Er is ook niet echt een structureel model voor dit type systematische risico's, dus het blijft een judgement call. Maar door die argumenten bij elkaar hebben wij gezegd: geen aanpassing. Dat is in ieder geval de toelichting bij de opslag energietransitie bij de beta voor GTS.

VGN bedankt de ACM voor alle discussies en toelichtingen tijdens de klankbordgroep. Ze benadrukt dat het voor haar belangrijk is dat we met zijn alle voorkomen dat er onnodige kosten gemaakt worden. De

---

GAW moeten we sowieso betalen, nu of later. De crux zit in de operationele kosten. In investeringsplanning staat niks over hoe om te gaan met bestaande assets. Hoe snel GTS afscheid neemt van bestaande assets die ze niet meer nodig hebben, valt hiermee tussen de kieren. Zit een gat in het toezicht wat ons betreft. GTS kan assets blijven oppoetsen tot 2050 en dan blijven we daar operationele kosten voor betalen, maar misschien is dat helemaal niet nodig. **De ACM** geeft aan dat ze voor dergelijke operationele kosten al aangegeven heeft dat dit wel binnen het methodebesluit kan vallen. Verder laat de ACM weten dat ze hierover in gesprek is met KGG. Over het bredere beeld over de exit strategie en daar komen we ook met een position paper. Het probleem dat jullie benoemen is helder en bekend.

7 Afsluiting

De ACM sluit de klankbordgroepbijeenkomst af, met veel dank aan iedereen voor de bijdrage.